

International

Journal of Human Sciences

ISSN:2458-9489

Volume 14 Issue 4 Year: 2017

Cooperation with local administrations of primary school principals in solving economic problems of school¹

Okulun ekonomik sorunlarının çözümünde ilkökul müdürlerinin yerel yönetimler ile işbirliği

Ece Özdoğan Özbal²**Abstract**

In this research, it is aimed to find out whether being in cooperation with local administrations of the primary schools affects the solution of economic problems of the school, and if so, what kind of contribution it has. Survey design model was used in the research. Interview technique from qualitative research methods, was used in the collection of data. Determination of the study group of research, easily accessible sampling method of purpose sampling model is used. The study group subject to the research is determined as the primary school principals who can give information in a willing manner to understand the study problem and limited to 20 primary school principals, serve in different socio-economic regions within the province of Ankara, where the researcher could easily access it. Local governments within the scope of the research have been limited to municipalities, because the schools in the survey are schools located in the central districts and removal of the Ankara Special Provincial Administration through Law No:6360. The collection of data was carried out "Interview Form for the Primary School Administrators on Cooperation with Local Governments" created by the

Özet

Bu araştırmada ilkökulların yerel yönetimlerle işbirliği içerisinde olmalarının okulun ekonomik sorunlarının çözümüne katkılarının olup olmadığı, katkıları oluyor ise ne tür katkılarının olduğunun çözümlenmesi amaçlanmıştır. Araştırmanın modeli tarama modelidir. Verilerin toplanmasında nitel araştırma yöntemlerinden görüşme tekniği kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunun oluşturulmasında, amaçlı örnekleme yöntemlerinden kolay ulaşılabilir örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Çalışma grubu çalışma probleminin anlaşılmasına yönelik istekli olarak bilgiler verebilecek olan ve araştırmacının kolay ulaşabileceği Ankara ili içerisindeki düşük ve yüksek sosyoekonomik bölgelerde görev yapan 20 ilkökul müdürü ile sınırlandırılmıştır. Araştırmada yerel yönetim ifadesi Ankara İl Özel İdaresi'nin 6360 sayılı yasa ile kaldırılmış olması ve araştırmanın şehir merkezinde gerçekleştirilmesi nedeniyle belediyeleri ifade etmektedir. Verilerin toplanması, araştırmacı tarafından oluşturulan "Yerel Yönetimler ile İşbirliği Konusunda İlkökul Müdürü Görüşme Formu" aracılığı ile gerçekleştirilmiştir. Verilerin çözümlenmesinde betimsel analiz yapılmıştır.

¹ This work was presented as an oral presentation in 1st International Education Research and Teacher Education Congress, Uşak, 14-16 September 2017/ Bu çalışma 14-16 Eylül 2017 tarihlerinde Uşak'ta gerçekleştirilen 1. Uluslararası Eğitim Araştırmaları ve Öğretmen Eğitimi Kongresi'nde sözlü bildiri olarak sunulmuştur.

² Ph.D., Ankara University Faculty of Educational Sciences, Elementary Education Department, cozdogan@ankara.edu.tr

researcher. Descriptive analysis was performed in the analysis of data.

As a result of the research, it is concluded that the primary schools are in cooperation with the local administrations; however this cooperation is not completely helpful in solving economic problems of the school. In addition, either local administrations or other institutions that the schools cooperate with can only support the schools in certain expenditure items. This situation can only help to solve the limited problem, or not at all. It has been determined that all of the school principals want to cooperate with the Provincial and District National Education Directorate in solving the economic problems of the school and that the school principals also want to cooperate with the Ministry of National Education, the parents and the local administrations. In this context, it may be suggested to increase cooperation with the Provincial and District Directorates of National Education, to give schools a budget, and to increase the cooperation of schools with local administrations can be suggested to solve their own economic problems.

Keywords: School resources; local administration; cooperation in education.

[\(Extended English abstract is at the end of this document\)](#)

GİRİŞ

Küreselleşme ile birlikte kamusal hizmetlerin finansmanına ilişkin görüşlerde değişiklik yaşanmış, kamusal harcamalar azalmış, bununla birlikte harcamaları hizmetten faydalananın üstlenmesi anlayışı yaygınlaşmıştır. Dolayısıyla küreselleşmeyle birlikte hızla değişen dış çevre ve siber teknoloji yönetim felsefelerinde değişim yaratmış, kamu hizmetlerinin sunumunu etkilemiştir (Bowman ve diğerleri, 2016). Özellikle 1970 sonrasında kamu hizmetlerinin sunumunda büyük değişimler yaşanmıştır.

Kamu hizmetlerinin gerçekleştirilebilmesi için kamu harcamaları yapılmaktadır. Kamu harcamaları dar anlamda bir ülkede kamusal faaliyetlerin yürütülmesinden dolayı yapılması gereken harcamalar olarak tanımlanabilir (Pınar, 2010, 36). Kamu harcamalarındaki azalma, kamu hizmetlerinin sunumundaki azalmayı göstermekle birlikte, kamu hizmetlerinin kamu kaynağı dışındaki kaynaklardan karşılandığını da göstermektedir. Kamu harcamaları kapsamında eğitim hizmetlerinin sunumu için eğitim harcamaları yapılmaktadır. Eğitim harcamalarının kamu fonları merkezi yönetim, yerel yönetimler ve diğer kamu fonları gibi bir çok harcamanın yanı sıra hanehalklarının harcamaları, özel kurumlar, vakıf, fon ve dernek gibi kar amacı olmayan kurumlar tarafından sağlandığı görülmektedir. Gelişmekte olan ülkelerin eğitim harcamalarının büyük bir

Bu araştırmada, ilkökulların belediyeler ile işbirliği içerisinde olduğu ancak bu işbirliğinin okulun ekonomik sorunlarını çözmeye tam olarak yardımcı olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca okulların işbirliği yaptığı gerek belediyeler gerekse diğer kurumlar okullara yalnızca belirli gider kalemlerinde destek olabildiğinden yapılan destekler sınırlı çözümler sağlamakta ya da hiç çözüm olamamaktadır. Araştırmada okul müdürlerinin tamamının okulun ekonomik sorunlarının çözümünde İl ve İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü ile işbirliği yapmak istedikleri, bunun yanı sıra Milli Eğitim Bakanlığı, veliler ve yerel yönetimlerle de işbirliği yapmayı istedikleri belirlenmiştir. Bu kapsamda okulların ekonomik sorunlarının çözümünde öncelikli olarak İl ve İlçe Milli Eğitim Müdürlükleri ile işbirliğini artıracak, okullara bir bütçe verilmesini sağlayacak, okulların yerel yönetimlerle işbirliğini artıracak yasal düzenlemeler yapılması önerilebilir.

Anahtar Kelimeler: Okul kaynakları; yerel yönetim; eğitimde işbirliği.

bölümünün devlet tarafından karşılanması, eğitim finans sistemlerinin fırsat sağlamaya yönelik bir girişim olarak geliştirilmiştir (Della Sala ve Knoepfel, 2015). Eğitim harcamalarının büyük bir bölümünün devlet tarafından karşılanmaması özellikle gelişmekte olan ülkeler için eğitimde birçok eşitsizliği ortaya çıkarabilmektedir. Eğitim harcamaları, eğitim hizmetinin sununumu, okullarda eğitimin sürdürülebilirliği açısından önem taşımaktadır.

Okullar, eğitim etkinliklerini sürdürülebilirlik için farklı ekonomik kaynaklara gereksinim duymakta ve bu gereksinimleri büyük oranda Milli Eğitim Bakanlığı'na sağlanmaktadır. Milli Eğitim Bakanlığı, ilkökulların ağırlıklı olarak personel giderlerini karşılamakta, okullara kendi kullanımları için ayrı bir bütçe vermemektedir. İlkokulların Milli Eğitim Bakanlığı tarafından karşılanamayan gereksinimlerini gidermede ise hanehalkı ve hayırseverlerin de katkılarının olduğu bilinmektedir.

Okullarda eğitim hizmetinin sürdürülmesinde eğitim harcamaları değerlendirildiğinde okullar farklı ekonomik sorunlar yaşamaktadır. Hoşgörür ve Arslan (2014) tarafından yapılan araştırmada, okulların gereksinimlerini karşılamakta zorlandıkları, ekonomik sorunlarının çözümünde çaresiz kaldıkları sonucuna ulaşılmıştır. Tosun ve Filiz (2017) tarafından yapılan araştırmada ise okulların ödenek sıkıntısı yaşadığı ve yaşanan bu ekonomik sorunların okulu olumsuz etkilediği belirlenmiştir. Yaşayan bir örgüt olan okulun gereksinimlerinin karşılanması için ivedi çözümlere gerek duyabileceği dikkate alındığında, okulların ekonomik sorunlarına kalıcı çözümler bulunmasına gereksinim duyulmaktadır. Özellikle ilkökullerde verilen eğitimin dışsallıkları değerlendirildiğinde öncelikli olarak kamu kaynaklarıyla ekonomik sorunların çözüme ulaştırılması beklenmektedir. Birçok ülkede özellikle ilköğretim ve ortaöğretim düzeyinde, eğitim maliyetlerinin önemli bir kısmı vergilendirme veya diğer hükümet gelirleriyle karşılanır ve öğrenciler ya düşük öğrenim ücreti öderler ya da ücretsiz eğitim alırlar (Woodhall, 1987). Okulların gereksinimlerinin devlet tarafından karşılanması okulların ekonomik sorunlarına kalıcı çözümler getirmektedir. Ancak okulların yaşadıkları ekonomik sorunların çözümünde kamu kaynaklarının yeterli olmaması ya da yeterince kaynak ayrılmaması nedeniyle okullar farklı kurum ve kuruluşlardan destek almaktadır.

Okulların işbirliği kurabilecekleri ve eğitim hizmetlerinin sağlanması konusunda destek alabilecekleri kurumlar arasında yerel yönetimler de yer almaktadır. 1982 Anayasasında yerel yönetimler “il, belediye veya köy halkının mahalli müşterek gereksinimlerini karşılamak üzere kuruluş esasları kanunla belirtilen ve karar organları, gene kanunda gösterilen, seçmenler tarafından seçile-rek oluşturulan kamu tüzel kişisidir”. Yerel yönetimler “İl Özel İdaresi”, “Belediye” ve “Köy”dür. Yerel yönetimlerin kamusal etkinliklerin gerçekleştirilmesinde her geçen gün daha fazla katkı sağlama sorumluluğu üstlendiği bilinmektedir. 5542 sayılı İl İdaresi Kanunu, 5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanunu ve 222 sayılı İlköğretim ve Eğitim Kanunu kapsamında Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı okulların inşaat, bakım onarım gibi yatırım hizmetleri il özel idareleri tarafından gerçekleştirilirken, 6360 sayılı kanun ile büyükşehir statüsündeki illerde il özel idarelerinin kaldırılması ile bu illerde yatırım harcamaları valiliklerdeki Yatırım İzleme ve Koordinasyon Birimi Başkanlığı tarafından sürdürülmektedir. Bu kanunlarda okulların bazı gereksinimlerinin doğrudan yerel yönetimler tarafından karşılanacağı belirtilmiştir. Bu nedenle hukuksal düzenlemelerde okullara karşı sorumlulukları bulunan yerel yönetimlerin, okullara destek olmaları beklenmektedir.

Yerel yönetimlerin eğitim hizmetlerine yapacakları desteğin niteliği önemlidir. Yerel yönetimler tarafından yerel olanakların daha iyi kullanılmasıyla okulların ekonomik sorunlarını azaltılabilir, olan kaynaklar daha etkili ve doğru biçimde kullanılabilir ve eğitim hizmetlerinin sunulmasında halk katılımı ve katkısı artabilir (Arslan, 2013). Yerel yönetimler eğitime çeşitli kaynaklar (parasal ve parasal olmayan) ayrılabilir iken, uygulamada yerel yönetimlerin eğitime katkılarının okulun fiziki sorunlarının çözümü ile sınırlı kaldığı da bilinmektedir (Karadağ, 2013). Yerel yönetimler ve okulların işbirliğinin artmasında gerek okul yöneticilerinin gerekse yerel yönetimlerin önemli adımlar atması gerekir. Akyıldız (2000) tarafından yapılan araştırmada da il

belediye başkanlarının konu ile ilgili katkı sağlamaya istekli oldukları ve kendilerine yetki verilmesi durumunda Milli Eğitim Bakanlığı merkez örgütünün yükünü azaltmaya yardımcı olabilecekleri belirtilmiştir. Ancak bu işbirliğinin ve desteğin boyutlarının okulların ekonomik sorunlarının çözümüne katkı sağlayacak şekilde şekillenmesi gerekir. Yerel yönetimlerin okullara sağlayacağı desteğin özellikle okulların bölgesel özelliklerinden kaynaklanan sorunların çözümünde erken müdahale olanağı oluşturarak çözümü hızlandıracağı düşünülebilir. Ayrıca yerel yönetimler tarafından sağlanan destek kamu kaynaklı gerçekleştirileceğinden, okullar arası eşitsizliğin derinleşmesi de engellenecektir. Yerel yönetim ve okul işbirliğini artırıcı çalışmalar bu açıdan önem taşımaktadır. Konu ile ilgili alanyazın tarandığında yerel yöneticilerin görüşleri, eğitim kurumları ve yerel yönetim işbirliği konusunda çalışmalara rastlansa da sürecin içerisinde olan okul müdürlerinin yerel yönetimlerle işbirliğine ilişkin görüşlerini değerlendiren bir araştırmaya rastlanmamıştır. Bu durum araştırmanın problemini oluşturmaktadır.

Konu ile ilgili araştırmaların yapılmasına gerek okul müdürleri gerekse yerel yönetim yöneticilerinin okulun ekonomik sorunlarının çözümünde işbirliğinin artması için gerek duyulmaktadır. Araştırma ilkokul müdürlerinin yerel yönetim desteğine ilişkin görüşlerini ortaya koyması açısından da önem taşımaktadır.

Amaç

Bu çalışmada ilkokulların yerel yönetimlerle işbirliği içerisinde olmalarının okulun ekonomik sorunlarının çözümüne katkılarının olup olmadığı, katkıları oluyor ise ne tür katkıların olduğunu çözümlemesi amaçlanmıştır.

YÖNTEM

Bu başlık altında araştırmanın modeli, evren ve örneklem, veri toplama aracı, verilerin analizi konuları yer almıştır.

Araştırmada Ankara il merkezinde bulunan ilkokul müdürleri ile görüşülmüştür. 6360 sayılı yasa ile Ankara İl Özel İdaresi'nin kaldırılmış olması ve çalışmanın Ankara il merkezinde gerçekleştiriliyor olması nedeniyle araştırma kapsamında yerel yönetimler olarak belediyeler ifade edilmiştir.

Araştırmanın Modeli

Araştırmada tarama modelinde olup, verilerin toplanmasında nitel araştırma yöntemlerinden görüşme tekniği kullanılmıştır. Görüşme tekniği derinliğine bilgi elde edebilme ve soruların cevaplanma oranını yüksek tutabilmeyi sağladığı (Karasar, 2014) için seçilmiştir. Görüşme tekniği kullanılarak ilkokulların ekonomik sorunlarını çözmede yerel yönetimlerle ne tür işbirlikleri yaptıklarına ilişkin derinlemesine görüşmeler yapılmıştır.

Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunun oluşturulmasında, amaçlı örnekleme yöntemlerinden kolay ulaşılabilir örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubu araştırma probleminin ve araştırmanın merkezi olgusunun (fenomeninin) anlaşılmasına yönelik istekli olarak bilgiler verebilecek olan (Creswell, 2016) ilkokul müdürlerinden farklı özellikleri (görev yapılan bölgenin sosyoekonomik durumu ve cinsiyet) dikkate alınarak 20 ilkokul müdürü ile sınırlandırılmıştır. Çalışma grubunda yer alan ilkokul müdürlerinin 5'i kadın, 15'i erkektir.

Araştırma, araştırmacının Ankara ilinde görev yapıyor olmasından dolayı Ankara ili ile sınırlandırılmıştır. Düşük ve yüksek sosyoekonomik bölgelerde bulunan ilkokulların yerel yönetimlerle işbirliklerinin incelenmesi amacıyla ilçelerin belirlenmesinde ise Ankara ili yoksulluk oranları dikkate alınmıştır. Ankara Kalkınma Ajansı tarafından yayınlanan Ankara Bölge Planı 2014-2023'te görece yoksulluk oranı Ankara için % 7,3 olarak belirlenmiştir. Altındağ (% 17,9), Gölbaşı (% 17,1), Mamak (% 10,3) ilçeleri yoksulluk ortalamaları Ankara ili yoksulluk oranlarının üzerindeyken Çankaya (% 2,0), Etimesgut (% 0,4) ve Yenimahalle (% 4,0) ilçelerinin yoksulluk oranları Ankara ili

yoksulluk ortalamasının altında ve üstünde yer aldıkları görülmektedir. Çalışma grubunda yer alan ilkökul müdürlerinin 2'si Etimesgut, 2'si Gölbaşı, 3'ü Mamak, 3'ü Altındağ, 3'ü Yenimahalle, 7'si ise Çankaya'da görev yapmaktadır. Çalışma grubunda bulunan okul müdürlerinin 12'si yoksulluk ortalamasının üzerinde bulunan bölgelerden, 8'i de yoksulluk ortalamasının altındaki bölgelerden seçilmiştir.

Veri toplama aracı

Verilerin toplanması, araştırmacı tarafından oluşturulan “Yerel Yönetimler ile İşbirliği Konusunda İlkokul Müdürü Görüşme Formu” aracılığı ile gerçekleştirilmiştir. Veri toplama aracının hazırlanmasında öncelikle ilgili alanyazın taranmış, konu ile ilgili bir veri toplama aracı olmadığı belirlenmiştir. Bunun üzerine taslak bir form oluşturulmuş ve eğitim ekonomisi ve planlaması alanından bir uzmanın görüşüne başvurulmuştur. Alan uzmanının görüşünün alınmasının ardından iki ilkökul müdürü ile pilot görüşme yapılarak görüşme formuna son şekli verilmiştir. Görüşme formunda başlangıçta altı soru yer alırken, son düzenleme ile beş soru bulunmaktadır. Görüşme formunda yer alan sorular şu şekildedir:

1. Okulunuzda ekonomik sorunlarla karşılaşıyor musunuz? Karşılaşıyorsanız ne tür ekonomik sorunlarla karşılaşıyorsunuz?
2. Okulunuzda yaşadığınız ekonomik sorunların nedenleri nelerdir?
3. Okulunuzda yaşanan ekonomik sorunların çözülmesinde hangi kişi ya da kurumlar ile işbirliği yapıyorsunuz? Okulunuzun ekonomik sorunlarının çözülmesinde yerel yönetimler ile de işbirliği yapıyor musunuz? İşbirliği yaptığınız kuruluşlarla ve yerel yönetimlerle hangi konularda işbirliği yapıyorsunuz?
4. Yerel yönetimlerin okulunuzun ekonomik sorunlarının çözümündeki rolü olduğunu düşünüyor musunuz? Sizce okullar ile yerel yönetimler arasında ekonomik sorunların çözümünde nasıl bir işbirliğinin olması gerekir?
5. Sizce okullarda yaşanan ekonomik sorunların çözülmesinde hangi kişi ya da kuruluşların katkı sağlaması gerekir? Ne tür katkılar sağlamaları gerekir? Okulunuzun ekonomik sorunlarının çözümünde yerel yönetimlerden beklentileriniz nelerdir?

Verilerin toplanması

Veriler 2017 yılının Eylül ayı içerisinde toplanmıştır. Veriler, alınan randevuyla ilkökul müdürleri ziyaret edilerek okullarında yapılan görüşmelerle elde edilmiştir.

Verilerin analizi

Görüşmeler sırasında tutulan ses kayıtları ve notlar görüşme sonrasında yazıya dökülmüştür. Verilerin kodlanmasında 15 erkek ilkökul müdürü 1'den 15'e kadar numaralandırılmıştır. 16-20 numaraları ise kadın ilkökul müdürlerinin için kodlanmasında kullanılmıştır. Yoksulluk ortalamasının altında olan ilçeler için ise YA, üstünde olan ilçeler için ise YÜ kodlaması yapılmıştır. Verilerin çözümlenmesinde, ilkökul müdürlerinin yerel yönetimlerle işbirliğine ilişkin durumu açıklamak için betimsel çözümleme yapılmıştır. Yarı yapılandırılmış görüşme formları ile elde edilen verilerin çözümlenmesi için betimsel analiz tekniği kullanılmıştır. Betimsel analiz tekniğinde elde edilen veriler, belirlenen temalara göre yorumlanmaktadır. Katılımcılardan elde edilen görüşlerin çarpıcı bir şekilde vurgulanması amacıyla doğrudan alıntılara yer verilmektedir (Yıldırım ve Şimşek, 2004).

BULGULAR VE YORUM

Araştırmanın amaçları doğrultusunda okul müdürlerine okullarında ekonomik sorun yaşama durumlarına ilişkin, yaşanan sorunların nedenleri, sorunların çözümünde işbirliği yapılan

kurum/kuruluş bilgileri, yerel yönetimler ile işbirliği, yerel yönetimlerin rolü ve ekonomik sorunların çözümünde katkı sağlaması gerekenlere ilişkin görüşleri sorulmuştur. Alınan yanıtlar değerlendirilmiştir.

Okul müdürlerine öncelikle “Okulunuzda ekonomik sorunlarla karşılaşıyor musunuz? Karşılaşıyorsanız ne tür ekonomik sorunlarla karşılaşıyorsunuz?” sorusu yöneltilmiştir. Görüşülen ilkökul müdürlerinin büyük çoğunluğu olan 18’i okullarında ekonomik sorun yaşadıklarını belirtirken, 2’si herhangi bir sorun yaşamadığını belirtmiştir. Okulunda sorun olmadığını belirtenler de dahil olmak üzere çalışma grubundaki tüm ilkökul müdürleriyle görüşülmüş, görüşme formunda yer alan sorular yöneltilmiş ve verileri değerlendirilmiştir.

Okullarında ekonomik sorunlar yaşadığını belirten ilkökul müdürlerine okullarında ne tür ekonomik sorunlar yaşadıkları sorulmuştur. Okul müdürlerinin yaşadıkları sorunlara ilişkin görüşler Çizelge 1’de yer almaktadır.

Çizelge 1. İlkokul müdürlerinin karşılaştıkları ekonomik sorunların türleri

Ekonomik Sorunların Türleri	N
Yardımcı Personel Çalıştırma	19
Bakım Onarım	18
Malzeme	18
Etkinlik Uygulamaları	3
Akademik Etkinliklere Katılım	2

Çizelge 1’de görüldüğü üzere görüşülen ilkökul müdürleri yardımcı personel çalıştırma, bakım onarım, malzeme sağlanması, etkinlik uygulamaları ve akademik etkinliklere katılım konusunda ekonomik sorunlar yaşamaktadırlar. İlkokul müdürlerinin neredeyse tamamı (19) yardımcı personel çalıştırma ile ilgili sorun yaşadığını belirtirken, 18’i bakım onarım konusunda, 18’i malzeme sağlanması konusunda, 3’ü etkinlik uygulamaları konusunda ve 2’si ise akademik etkinliklere katılım konusunda ekonomik sorun yaşadığını belirtmiştir. Okullarında yaşanan ekonomik sorun türlerine ilişkin okul müdürlerinden bazılarının yanıtları şöyledir:

“Okulda özellikle yardımcı personel bizim en büyük sorunumuz. Onu çalıştırmak için sağdan soldan paraya ihtiyacımız oluyor ve bulamıyoruz. Bulamadığımızda da bu problem büyüyor...” (Müdür 13, Erkek, YA)

“Fiziki olarak okula yapılması gerekenler ekonomik sorunların önemli bir bölümünü oluşturuyor. Örneğin çatı yapılması gerekiyor bu konuda desteğe gereksinim duyuluyor. Çatı oldukça önemli bir problem, büyük bir maliyet gerekiyor onun bakım onarımının yapılması için...” (Müdür 6, Erkek, YÜ).

“Malzeme de bizim için problem oluyor. Mesela yardım olsun diye diyelim ki temizlik malzemesini getiriyorlar ama bir anda almak durumunda olduğumuzdan yüz şişe temizlik malzemesi bir anda geliyor okula. Bir kurum bize yardımcı olmak için alıyor ama bize farklı malzeme lazım olduğunda bunu temin edemiyoruz...” (Müdür 7, Erkek, YÜ)

“Okulun kendine ait bir parası yok tamamen bizim çabanımızla devam ediyor. O yüzden bunlara ilişkin süreç sıkıntılı. Bir etkinlik yapılacak olsa biz bunu karşılayamıyoruz...” (Müdür 19, Kadın, YÜ)

Eğitim harcamaları, yatırım, personel, mal ve hizmet alımları, transferler, öğrenci giderleri gibi tüm ekonomik ve nakdi harcamaları içermektedir. Araştırma kapsamında yer alan yardımcı personel çalıştırma, bakım onarım, malzeme sağlanması, etkinlik uygulamaları ve akademik

etkinlikler de okulun eğitim süreçleri ile doğrudan ilişkili gereksinimlerdir. Bu tür gereksinimlerin bütçe yetersizliği ya da bütçe yokluğu başta olmak üzere birçok nedenden kaynaklı karşılanmaması okulun eğitim sürecini de etkileyebilmektedir. Okullarda personelin azlığı nedeniyle başta eğitim-öğretim olmak üzere hizmet sektöründe aksamalar yaşanmaktadır (Arıca, 2012). Okulun yaşayan bir kurum olduğu düşünüldüğünde bu gereksinimlerin karşılanmasının sürekliliği de önem taşımaktadır. Ancak okulların personel giderlerinin dışında, temizlik giderleri, teknolojik cihazların bakımı ve onarımı gibi eğitim amaçlarını gerçekleştirmede kullanacakları birçok giderleri bulunmasına karşın, bu giderlerin karşılanmasına ilişkin okullara herhangi bir ödenek gönderilmemektedir (Ebcim, 2016). Okullar, Milli Eğitim Bakanlığı tarafından İl ve İlçe Milli Eğitim Müdürlüklerine ayrılan ödenekler kapsamında gereksinimlerini karşılamaktadır. İlkokulların ayrı bütçeleri bir bulunmamakta, okul müdürlerinin farklı kaynak arayışları ile sorunlarını çözmeye çalışmaktadırlar. Bu nedenle ekonomik sorunların türlerinin yanı sıra ekonomik sorunların nedenlerinin de ortaya konması önem taşımaktadır.

Araştırma kapsamında ilkökul müdürlerine “Okulunuzda yaşadığınız ekonomik sorunların nedenleri nelerdir?” sorusu yöneltilmiştir. İlkokul müdürlerinin verdiği yanıtlar Çizelge 2’de yer almaktadır.

Çizelge 2. İlkokul müdürlerinin karşılaştıkları ekonomik sorunların nedenleri

Ekonomik Sorunların Türleri	N
Bütçesizlik	20
Hukuksal Düzenleme	17
Veli Katılımı	8
Kurum Desteği	8

Çizelge 2’de görüldüğü üzere ilkökul müdürlerinin tümü okullarının bir bütçeye sahip olmamasını ve kaynak sorununu okulda yaşanan ekonomik sorunların nedenleri arasında olduğunu belirtmiştir. Bunun dışında ilkökul müdürlerinin 17’si hukuksal düzenlemeleri, 8’i veli katılımını, 8’i kurum desteklerinin azlığını ekonomik sorunların nedeni olarak görmektedir. İlkokul müdürlerinden birkaçının yanıtı şu şöyledir:

“Bizim tüm ekonomik sorunlarımız bazı gereksinimlerimizi karşılayamamaktan. Kağıdımız biter, kapı yapılacaktır, bunlar hep nakit ihtiyacını gerektiriyor. Nakit ihtiyacını karşılayacak kaynağımız da olmadığı için ekonomik açıdan okulu zor duruma sokuyoruz.” (Müdür 3, Erkek, YA).

“Bizim para almamız aslında yasak. Burada ek sınıf açtım kayıt parası alamam gerekiyor yasak, yasa dışı birşey yapıyorum ama alıyorum. Okul için almam gerekiyor. Böyle olunca, alınca sorun daha az oluyor. Ama almasak tamamen daha kötü bir süreç olacaktır.” (Müdür 2, Erkek, YÜ)

“Velilerden destek alamıyoruz. Biraz önce gelen veliyi gördünüz. Biz ne oranda katkı sağlayabilir herkesin burada olanağı yok. Bu nedenle veli katılımı olmayınca bizde birşey yapamıyoruz. Diğer geldiğim okul bu şekilde değildi. Senede 400.000 TL’ye yakın velinin katılımı söz konusuydu...” (Müdür 5, Erkek, YA)

“Bizce yardımcı olmuyor kurumlar ya da farklı bir yer. Bir yerden ekonomik destek sağlayamıyoruz....” (Müdür 8, Erkek, YA).

Okullarda ekonomik sorunların nedenleri olarak bütçesizlik olarak görülmektedir. Okulların kendine ait bir bütçeye sahip olmayışı tüm okul müdürleri tarafından ekonomik sorunların kaynağı olarak görülmektedir. Okullara tahsis edilen kaynaklar ve okulun kendi tarafından sağlanan kaynaklar okulun bütçesini oluşturur. Okul bütçesi keyfi uygulamalarla değil önceden belirlenen

esaslarla tahsis edilir. Farklı şekillerde belirlenen okul bütçesinin belirlenmesinde öğrenci sayısı, bulunulan bölge özellikleri başta olmak üzere bir çok değişken değerlendirilebilir. Kaynakların, öğrenciler için belirli ölçülerde (standartlarda) eğitim sağlamaya uygun olduğunda okula sağlanan kaynakların yeterliğinden söz edilebilir (Levačić, 2008). Okulun yeterli parasal kaynağa sahip olmaması okulun eğitim etkinliklerini sürdüremeyecek noktaya gelme olasılığı nedeniyle üzerinde durulması gereken önemli bir konudur. Okul temelli bütçeleme ile okulların sahip oldukları sorumlulukların arttığından söz edilebilir. Okul temelli bütçeleme ile bir zamanlar merkezileştirilen gücün okul alanına dağıtılmasıdır (Wohlstetter ve Kirk, 1995). Bu şekilde okul yönetiminin de sağlıklı bir şekilde sürdürülmesinden söz edilebilir.

Okul müdürlerine göre okullarda yaşanan ekonomik sorunların nedenlerinden bir diğeri hukuksal düzenlemelerdir. Okul müdürleri kendi okullarına bir bütçe ayrılmamasından ötürü, bütçe arayışı içerisinde girmekte ve velilerden ücret almaktadır. Ancak bu durum hukuksal açıdan uygun olmadığından okul müdürleri hukuksal düzenlemeleri ekonomik sorunlarının nedenleri arasında belirtmektedir. Türkiye’de genel olarak örgün ve yaygın eğitim, kamu tarafından gerçekleştirilen bir hizmet olarak değerlendirilmiş özellikle de temel eğitim hizmetinin sunulması ve yaygınlaştırılması devletten beklenmiştir (Özmen ve Yalçın, 2011). Bu nedenle tüm finansman ve eğitim harcamalarının kamu harcamaları içerisinde yer alması beklenmiş, hukuksal düzenlemeler içerisinde de bu şekilde yer verilmiştir. Bu nedenle okulların ek bir bütçe oluşturma çabaları hukuksal boyutta okul aile birliği ile sınırlandırılmıştır. Ancak bu hukuksal düzenlemelere rağmen okul müdürlerinin veli katılımı ile ek bütçe oluşturma çabaları olmaktadır.

Veli katılımı, her dönem okulların bütçe kaynakları arasında yerini almaktadır. Ancak başta okulun içinde bulunduğu bölgenin ve ailelerin sosyo ekonomik durumları olmak üzere velilerin okul bütçesine katkısı değişmektedir. Özdemir (2011) tarafından gerçekleştirilen araştırmada okulların sosyo-ekonomik düzeyi yükseldikçe okul aile birliklerinin elde ettiği gelir miktarının yükseldiği, okul aile birliği bütçelerinin yaklaşık dörtte üçlük bölümünün bağış gelirlerinden oluştuğu ve bağış gelirleri içerisinde velilerin en yüksek orana sahip olduğu bulunmuştur. Bu durum düşük sosyo ekonomik bölgelerde bulunan okullarda ise tersi bir durum olarak ortaya çıkmaktadır. Veli katılımı düşük hatta az çok az oranda olmakta ve okul müdürleri tarafından ekonomik sorunların kaynağı olarak görülmektedir.

Okullar veli katılımının yanı sıra farklı kurum ve kuruluşlardan destek alarak ekonomik sorunlarına çözüm aramaktadır. Okullar yaşadıkları ekonomik sorunların çözümünde öncelikli olarak İl ve İlçe Milli Eğitim Müdürlüklerinden destek sağladıklarını ifade etmektedirler. Okul müdürlerinin yanıtları değerlendirildiğinde okulların yaşadıkları ekonomik sorunların çözümünde farklı kurumların desteğini bekledikleri ve bu kurumların destek sağlamaması nedeniyle sorun yaşadıklarını belirttikleri görülmektedir.

Araştırma kapsamında okul müdürlerine “Okulunuzda yaşanan ekonomik sorunların çözülmesinde hangi kişi ya da kurumlar ile işbirliği yapıyorsunuz?” sorusu sorulmuştur. Okul müdürlerinden alınan yanıtlara ilişkin bilgiler Çizelge 3’te yer almaktadır.

Çizelge 3. İlkokul müdürlerinin karşılaştıkları ekonomik sorunların çözümünde işbirliği yaptıkları kurum ve kuruluşlar

İşbirliği Yapılan Kurum/Kuruluş	N
Belediyeler	20
İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü	20
İl Milli Eğitim Müdürlüğü	16
Okul Aile Birliği	11
Hayırseverler	5
Vakıflar	3

İlkokul müdürlerinin tamamı ekonomik sorunların çözümü konusunda belediyeler ve İlçe Milli Eğitim Müdürlükleri ile işbirliği yaptıklarını belirtmişlerdir. İlkokul müdürlerinin 16'sı okul aile birliği, 11'i İl Milli Eğitim Müdürlüğü, 5'i hayırseverler, 3'ü vakıflar ile işbirliği yaptığını belirtmiştir. Okulun ekonomik sorunlarının çözümüne ilişkin işbirliği yapılan kurum ve kuruluşlara ilişkin bir ilkokul müdürünün yanıtı şöyledir:

“Belediyeye okulumuzun binasını boyattık bu sene. İç dış boya badana kısmını bu yaz onlar karşıladılar. Bunun dışında bizim okul aile birliğimizin muazzam bir geliri var aslında biz oradan da karşılayabiliyoruz sorunlarımızı. Bu gelir bize önemli bir kaynak oluyor...” (Müdür 16, Kadın, YÜ).

“Biz ilk olarak ilçe milli eğitime gideriz. Çünkü bizim en yakın işbirliği yapacağımız doğrudan yetkili kurumumuz İlçe Milli Eğitim Müdürlükleridir.” (Müdür 19, Kadın, YA).

“Okul aile birliği tarafından sağlanan katkılar var, onunla daha çok işbirliği sürdürüyoruz” (Müdür 1, Erkek, YÜ)

“Okulumuza katkıda bulunan hayırseverler var, onların desteği ile çözdüğümüz zamanlar oluyor.” (Müdür 4, Erkek, YÜ)

Müdürlerin tamamı İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü ve belediyeler ile işbirliği içerisinde. Okul müdürleri öncelikli olarak İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü ile ekonomik sorunlarını çözmeye çalışmakta, işbirliği yaptıklarını belirtmektedir. Okul bütçeleri, il ve ilçe milli eğitim müdürlüğünün yetkisinde olup en küçük harcamalar dahi buradan yapılabilmektedir (Borazan, 2010, 28). Bu nedenle müdürler öncelikle kamu kaynağı olan İlçe Milli Eğitim Müdürlüklerine başvurmaktadır. Ancak tüm okullara yeterli bütçe ayrılmadığından dolayı sıkıntılar yaşanmaktadır. Okul müdürlerinin tümünün işbirliği yaptığı kurumlardan bir diğeri ise belediyelerdir. Köse ve Şaşmaz (2014) tarafından yapılan İlköğretim Kurumlarının Mali Yönetimi isimli çalışmada belediyeler ve okullar arasında kurumsallaşmış bir ilişki olmadığından okul yöneticilerinin belediye desteği almak için kişisel ilişkilerini kullandıklarını ve belediyelerin okullara yaptıkları yardımlar arasında ciddi bölgesel farklılıklar olduğunu saptanmıştır. Bu durum okul yöneticilerini destek alabileceğini ancak bunun yine kendi çabalarından kaynaklandığını göstermektedir. Okul müdürlerinin büyük bir bölümü ekonomik sorunlarının çözümünde İl Milli Eğitim Müdürlüklerinden destek aldıklarını belirtmektedir. Bunu yanı sıra okul müdürlerinin önemli bir kısmı okul aile birliğinden destek aldığını belirtmektedir. Okul aile birliği gelirleri okulların ekonomik sorunlarının çözümünde önemli bir yer oluşturmaktadır. Okul aile birliği gelirleri ağırlıklı olarak veli katılımını ve veliler tarafından okullara yapılan bağışları içerdiğinden okulların bu gelirleri ailelerin sosyoekonomik durumları ile ilişkilidir. Eğer anne babalar yeterli ve iyi eğitim görmüş ise çocuklarının okuluna daha fazla katkı sağlamak ve özel bağlar aracılığı ile okullara daha fazla destek olmaktadır (Brighouse, 2007). Bu nedenle anne babaların sosyoekonomik durumları okullara yaptıkları desteği etkilemektedir. Okulların ekonomik durumlarına katkı sağlayanlar arasında hayırseverler ise az ama önemli bir bulguyu oluşturmaktadır. Hayırseverler bir anne baba olabileceği gibi okul ile bağı olmayan bir kişi tarafından gerçekleştirilmektedir. Bazı vakıfların okullara destek olması ise, vakıfların okullara hangi süreçlerle destek olduğu ve okulların eğitim sürecini etkileyip etkilemediğinin önemle üzerinde durulması gereken bir konudur.

Araştırma kapsamında ilkokul müdürlerine işbirliği içerisinde oldukları kurumlarla hangi ekonomik sorunların çözümünde işbirliği içerisinde oldukları sorulmuştur. Müdürlerin 19'u yardımcı personel, 18'i bakım onarım ve 18'i malzeme sağlanması konusunda farklı kurum ve kuruluşlarla işbirliği içerisinde olduklarını belirtmişlerdir. İlkokul müdürlerinden birinin yanıtı şu şekildedir:

“Mesela belediyeden temizlik malzemesi istiyoruz. Gerçi bu da bir problem. Temizlik malzemesini toplu olarak verdikleri için ve depo alanımız olmadığından sorun oluyor...” (Müdür 8, Erkek, YA).

“Biz yardımcı personel işimizi okul aile birliğinden hallediyoruz. Okul aile birliğinin desteği olmasa yardımcı personel çalıştırmam mümkün değil...” (Müdür 6, Erkek, YÜ)

“Bizim okulumuzun bir badana sorunu vardı. Dış cephe boyası. Bunu belediyeden hallettik, birkaç ufak onarımı da ekledik....” (Müdür 20, Kadın, YÜ)

“Geçenlerde bize toptan bir kağıt bağıışı oldu. Bu durum fotokopimizin çözümü için oldukça katkı sağladı.” (Müdür 11, Erkek, YÜ).

Okul müdürleri yardımcı personel, bakım onarım ve malzeme sağlanması konularında kurum ya da kuruluşlarla işbirliği yapmaktadır. Bu değişkenler aynı zamanda okulun ekonomik olarak sorunları ile de örtüşmektedir. Okul müdürlerinin okul yönetiminde karşılaştıkları ekonomik sorunlar, değerlendirildiğinde, yardımcı personelin olmayışı, temizlik, ısınma, araç gereç eksikliği, okul aile birliği ve okul bütçelerinin yetersizliği konularında yoğunlaşmaktadır (Arslanargun ve Bozkurt, 2012).

Çalışma grubunda yer alan ilkökul müdürlerine okullarının ekonomik sorunlarının çözümünde yerel yönetimler (belediyeler) ile işbirliği yapıp yapmadıkları sorulmuştur. İlkokul müdürlerinin tümü ekonomik sorunlarının çözümünde yerel yönetimlerle (belediyelerle) işbirliği yaptığını belirtmiştir. Yerel yönetimler (belediyeler) ile ekonomik sorunların çözümünde hangi konularda işbirliği yaptıkları sorulan ilkökul müdürlerinin yanıtlarına ilişkin bilgiler Çizelge 4’de yer almaktadır.

Çizelge 4. İlkokul müdürlerinin yerel yönetimlerle işbirliği yaptıkları ekonomik sorunlar

Ekonomik sorun türleri	N
Bakım Onarım	12
Bahçe ve Oyun Alanı Düzenleme	12
Temizlik	11

Çizelge 4’te görüldüğü üzere ilkökul müdürlerinin 12’si bakım onarım, 12’si bahçe ve oyun alanlarının düzenlenmesi, 11’i ise temizlik konusunda işbirliği içerisinde olduklarını belirtmişlerdir. Elde edilen bulgularda ilkökul müdürlerinin ekonomik sorun türlerine ilişkin verdikleri yanıtlardan bahçe ve oyun alanlarının düzenlenmesi ile temizlik maddesine daha önce yanıt vermedikleri görülmektedir. Bu durum için okul müdürlerinin bahçe ve oyun alanlarının düzenlenmesi ile temizlik konusunu ekonomik bir sorun olarak görmedikleri ancak belediyeden bu konuda destek alabildikleri için belirttikleri düşünülmektedir. Okul müdürlerinden soruya verilen yanıtlardan bazıları şöyledir:

“Okulumuzun bahçesini temizlettik. Bir de oyun alanındaki materyalleri bizim belediye getirdi. Belediyemizin bize o konuda desteği oluyor, yıprananları yeniliyor ve oyun alanını güzelleştiriyor.” (Müdür 19, Kadın, YÜ).

“Temizlik konusunda destek oluyor bize....” (Müdür 12, Erkek, YA)

“Okulun badanasını hallediyor belediyemiz” (Müdür 9, Erkek, YA).

Okul müdürleri belediyelerden bakım onarım, bahçe ve oyun alanlarının düzenlenmesi ile temizlik konusunda destek almaktadır. Oysa belediye ve okul işbirliğinin daha farklı konularda da sağlanabileceği düşünülmektedir. Gelişmiş ülkelerde özel okullara dahi belediye gelirlerinden veya devlet bütçesinden; personel aylıklarının ödenmesi, okulun giderlerinin karşılanması veya okul binalarının yapımı gibi harcamalarda destek olunmaktadır (Kulaksızoğlu, 1999). Yapılan bu desteğin okullar ile aynı bölgede bulunan belediyeler açısından bütçenin en verimli şekilde kullanımı açısından da fayda sağlayacağı düşünülmektedir. Belediyeler aynı zamanda devlete ait her derecedeki okul binalarının inşaatı ile bakım onarımını yapabilir veya yaptırabilir, her türlü araç gereç ve malzeme gereksinimini karşılayabilir (Ersöz, 2010).

İlkokul müdürlerine kurum ve kuruluşlardan hangilerinin ekonomik sorunlarının çözümüne katkı sağlaması gerektiği sorulmuştur. Çalışma grubundaki müdürlerin tamamı, İl ve İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü'nün ekonomik sorunların çözümüne katkı sağlaması gerektiğini, 13'ü ise Milli Eğitim Bakanlığı tarafından karşılanması gerektiğini belirtmektedir. İlkokul müdürlerinin 11'i ise veliler yanıtını verirken 5'i ise yerel yönetimler ile işbirliği yapılması gerektiğini ifade etmiştir. İlkokul müdürlerinin yanıtlarından bazıları şöyledir:

"...Bizim aslında beklentimiz daha çok bakanlıktan, İl ve İlçe Milli Eğitim Müdürlüklerinden. Bizler kendimize ait bir bütçemiz olsa neden veliden ücret alalım ya da isteyelim. Bu tür şeylere gerek kalmaz..." (Müdür 1, Erkek, YÜ)

"Ailelerin de belirli bir miktar okul aile birliğine katkı yapması gerekiyor ki okul bir şekilde kendini döndürsün" (Müdür 20, Kadın, YÜ).

"Belediye bize daha fazla destek olabilir sonuçta onun daha fazla katkı sağlayacağı şeyler var okulumuzda..." (Müdür 4, Erkek, YA).

İlkokul müdürleri öncelikli olarak Milli Eğitim Bakanlığı ve Bakanlığa bağlı kurumlardan destek beklemektedir. Bu kurumlar kendi üst yönetimleri olduğundan, devlet okullarını bütün olarak görmelerinden dolayı iç bir destek mekanizmasının olmasını tercih ettikleri görülmektedir.

İlkokul müdürlerine yerel yönetimlerden (belediyelerden) beklentilerinin neler olduğu sorulmuştur. Okul müdürlerinin 8'i bahçe ve oyun alanlarının düzenlenmesinde destek olunmasını, 7'si okulun temizlik konularında, 5'i servis, 4'ü ise bakım onarım konularında destek olunmasına gerek duyduğunu belirtmektedir. Bu yanıtlar ilkökul müdürlerinin yerel yönetimler ile işbirliği kurduğu konular ile örtüşmektedir. İlkokul müdürlerinden bazılarının yanıtları şu şekildedir:

"Bizim en büyük problemimiz temizliktir. Okulun temizliğine belediyenin bir çözüm bulması olanaklı bence. Belirli saat ya da gün de çalışanlarından bazılarını yönlendirse hem bize faydalı olur hem de onlar fazladan kişi çalıştırmazlar..." (Müdür 3, Erkek, YA)

"Aslında bazı bölgelerden ulaşım sağlayamayan çocuklarımız oluyor. Onları ayrı bir şekilde ulaşımını sağlayabilse çok iyi olur..." (Müdür 5, Erkek, YA)

İlkokul müdürleri yerel yönetimlerden bahçe ve oyun alanlarının düzenlenmesi, okulun temizlik, servis ve bakım onarım konularında destek olmalarını istemektedir. Okul bahçelerinde sadece basketbol, voleybol gibi küçük ölçekteki spor oyun alanları yer almakta ve bu alanların bakımı, personel ve ekonomik yetersizliklerinden dolayı yeterince yapılamamaktadır (Gül ve Küçük, 2001). Bu nedenle ilkökul müdürleri bahçe ve oyun alanlarının düzenlenmesinde yerel yönetimlerin desteğine gereksinim duymaktadır. Okul müdürlerinin aslında bahçe ve oyun alanlarının düzenlenmesi, servis ve bakım onarım konuları dışında da ekonomik sorunları

bulunmaktadır. Ancak yerel yönetimden beklentilere ve ne tür ekonomik sorunların çözüme kavuşabileceğine ilişkin sorulara okul müdürlerinin kendilerine sağlanan katkılardan yola çıkarak yanıt verdikleri düşünülmektedir. Belediyelerin eğitim ile ilgili sorumlulukları değerlendirildiğinde yetiştirici ve tamamlayıcı sınıf ve kurslar ile isteğe bağlı tamamlayıcı sınıf ve kurslara ait kurumları açabilmesinin yanı sıra merkezi idareyi tamamlayıcı ve destekleyici nitelikte olan okul bina yapım, bakım ve onarım giderleri ile eğitim araç - gereçlerinin temin görevi (55393 Sayılı Kanun Md.. 14//11 - b) de bulunmaktadır (Agun, 2017). Bu nedenle yerel yönetimlerin okullara daha fazla katkı sağlama seçeneği bulunmaktadır. Ayrıca okul müdürlerinin yaşadıkları ekonomik sorunlar ile kurum ve kuruluşlardan beklentilerinin benzerlik göstermektedir. İlkokul müdürlerinin kurum ve kuruluşlardan işbirliğine yönelik beklentileri ekonomik sorunların giderilmesine yönelik olduğu düşünülebilir.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Araştırmanın sonucunda ilkökul müdürlerinin büyük bir çoğunluğunun okullarında ekonomik açıdan sorun yaşadığı ve yaşadıkları sorunların bakım onarım, yardımcı personel, malzeme sağlanması, etkinlik uygulamaları ve akademik etkinliklere katılım konularında olduğu belirlenmiştir. İlkokul müdürleri, okullarında yaşadıkları ekonomik sorunların nedenlerini okulun parasal kaynak sorununun oluşu, okulun bir bütçesinin olmayışı, hukuksal düzenlemeler, veli katılımı ve kurum desteklerinin azlığından kaynaklandığını düşünmektedirler.

İlkokul müdürleri, okullarının ekonomik sorunlarının çözümünde öncelikli olarak kendi üst yönetimi olarak gördükleri İl ve İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü'nden destek beklemekte ve bu kurumlar ile işbirliği yapmaktadırlar. Öncelikli olarak bu kurumlardan destek beklenmesi, ilkökul müdürlerinin ekonomik sorunlarının çözümünde kamusal kaynakları kullanarak çözümü sağlama isteklerini ortaya koymaktadır. İlkokul müdürleri ekonomik sorunlarının çözümünde İl ve İlçe Milli Eğitim Müdürlüklerinin yanı sıra yerel yönetimler (belediye), okul aile birliği, bazı vakıflar ve hayırseverler ile işbirliği yapmaktadır. Kurumlar ile yapılan bu işbirliği daha çok malzeme sağlanması, yardımcı personel ve bakım onarım konularındadır. Okul müdürlerinin tümü yerel yönetimlerle (belediyelerle) işbirliği yapmaktadır. Yerel yönetimler ile işbirliği bahçe ve oyun alanları, temizlik ve bakım onarım konularındadır. Okul müdürleri yerel yönetimlerin daha fazla destek sağlanmasına gereksinim duyduklarını belirtmişlerdir.

Araştırmanın sonucunda ilkökulların yerel yönetimler ile işbirliği içerisinde olduğu ancak bu işbirliğinin okulun ekonomik sorunlarını çözmeye tam olarak yardımcı olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca ilkökulların işbirliği yaptığı gerek yerel yönetimler (belediyeler) gerekse diğer kurumlar okullara yalnızca belirli gider kalemlerinde destek olabilmektedir. Bu durum ise yalnızca sınırlı sorunun çözümüne destek olamakta ya da hiç olamamaktadır. Bu kapsamda okulların ekonomik sorunlarının çözümünde öncelikli olarak İl ve İlçe Milli Eğitim Müdürlükleri ile işbirliğini artırıcı düzenlemelerin yapılması, okullara bir bütçe verilmesi, okulların yerel yönetimler ile işbirliğini artırıcı yasal düzenlemeler yapılması önerilebilir.

KAYNAKLAR

- Agun, B. H. (2017). Türkiye'de Eğitim Hizmetinin Yönetimler Arası Bölüşümünün Değerlendirilmesi (2006-2015): Hizmet Çakışması mı?, *Beşeri ve Sosyal Bilimler Dergisi*, 9 (1), 1-17.
- Arıca, T. (2012). İlköğretim Okulu Yöneticilerinin Karşılaştıkları Okul Kaynaklı Engeller, *Yeditepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi*, İstanbul.
- Arslan, Y. (2013). Yerel yönetimler ve eğitim hizmetleri ilişkisi. *Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi*. İstanbul Aydın Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Aslanargun, E., ve Bozkurt, S. (2012). Okul müdürlerinin okul yönetiminde karşılaştığı sorunlar. *Gaziantep University Journal of Social Sciences*, 11(2), 349-368.
- Akyıldız, S. (2000). Eğitim hizmetlerinin yürütülmesinde belediye yönetimlerine yetki verilmesi konusunda il belediye başkanlarının görüşleri. *Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi*. Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

- Brighouse, H. (2007). Educational Justice and Socio-Economic Segregation in Schools. *Journal of Philosophy of Education*, 41(4), 575-590.
- Borozan, G. (2010). İlköğretim okulu müdürlerinin okullarına finansal kaynak bulmada karşılaştıkları güçlükler ve bu güçlüklerin okula etkilerinin değerlendirilmesi. Yüksek Lisans Proje Çalışması,, Trakya: Trakya Üniversitesi - Sosyal Bilimler Enstitüsü
- Bowman, J. S., West, J. P., Berman, M., ve Van Wart, M. (2016). *The professional edge: Competencies in public service*. Routledge.
- Creswell, J. (2016). *Nitel Araştırma Yöntemleri*. Çev. Mesut Bütün ve Selçuk Beşir Demir, Ankara. Siyasal Kitabevi.
- Çam Tosun, F. ve Filiz, T. (2017). Müdür yetkili sınıf öğretmenlerinin karşılaştıkları ekonomik ve okul işletmesiyle ilgili sorunlar, *Elementary Education Online*, 16(3): 978-991.
- Della Sala, M. R., ve Knoepfel, R. C. (2015). Measuring the alignment between states' finance and accountability policies: The opportunity gap. *Education Policy Analysis Archives*, 23, 61.
- Ebcim, G. (2016). Ortaokullarda temizlik ihtiyaçlarının karşılanma düzeyi, Pamukkale Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Denizli.
- Ersöz, H. Y. (2010). 5272 Sayılı Yasa Öncesinde Türkiye'de Belediyelerin Sosyal Politika Alanındaki Deneyimleri, *Sosyal Siyaset Konferansları Dergisi*, 50, 133-151
- Gül, A. ve Küçük, V. (2001). Kentsel Açık-Yeşil Alanlar ve Isparta Kenti Örneğinde İrdelenmesi, Süleyman Demirel Üniversitesi Orman Fakültesi Dergisi, 2, 27-48.
- Hoşgörür V. ve Arslan İ. (2014). Okul örgütünün finansal kaynaklarının yönetimi sorunu (Yatağan İlçesi Örneği), *Trakya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 4 (1), 91-102.
- Karadağ, İ. (2013). Eğitimde yerel yönetimlerin yeri ve katkısı. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Aydın Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Karasar, N. (2014). *Bilimsel Araştırma Yöntemi*, 26. Basım, Ankara, Nobel Yayın Dağıtım.
- Kulaksızoğlu, A., Çakar, M. ve Dilmaç, B. (1999). Türkiye'de Özel Okullar Hakkındaki Tutumla İlgili Bir Araştırma, *Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Dergisi*, 11, 233-246.
- Köse, A. ve Şaşmaz, A. (2014). İlköğretim Kurumlarının Mali Yönetimi Araştırma Raporu, <https://pdfs.semanticscholar.org/caef/71fc974ccef071b4862153c016343df8b312.pdf> , Erişim Tarihi: 05.12.2017
- Levačić, R. (2008). Financing schools: Evolving patterns of autonomy and control. *Educational Management Administration and Leadership*, 36(2), 221-234.
- Pınar, A. (2010). *Maliye Politikası*, Naturel Yayınları, Ankara.
- Özdemir, N. (2011). İlköğretimin finansmanında bir araç: Okul-aile birliği bütçe analizi (Ankara ili örneği). Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Özer, Y , Demirtaş, D ve Ateş, Ö . (2015). Okulların mali durumlarına ve bütçe yönetiminde yaşanan sorunlara ilişkin müdür görüşleri/School principals' views on the financial conditions of schools and the budget problems. *e-International Journal of Educational Research*, 6 (1), 17-39. DOI: 10.19160/e-ijer.17651.
- Özmen, F., ve Yalçın, H. (2011). Devlet ilköğretim okullarının mali açıdan desteklenmesinde velileri bağış yapmaktan uzak tutan nedenler. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 21(1), 57-76.
- Wohlstetter, P., and Van Kirk, A. (1995). School-Based Budgeting: Organizing for High Performance. American Educational Research Association conference in San Francisco, California.
- Woodhall, M. (1987). Eğitim Ekonomisi: Toplu Bir Bakış, *Eğitim Ekonomisi Seçilmiş Yazılar*, (çev. Yüksel Kavak, Berrin Burgaz) Pegem Yayınları (1994) No:14, Ankara.

Entended English Abstract

Schools need different economic resources to sustain their educational activities. Meeting economic resources, which is the need of primary schools in particular, is provided largely by the Ministry of National Education. It is also known that households and philanthropists also make a contribution. The Ministry of National Education mainly covers the personnel expenses of the primary schools, does not allocate a separate budget to them for their own use. In addition, the donations made by the student parents to parent-teacher association, albeit limited, constitute economic resources of the school. The studies conducted show that schools face with many economic problems (Hoşgörür and Arslan, 2014; Özer et al., 2015; Tosun and Filiz, 2017). Considering that schools, which are a living organization, may need urgent solutions to meet their needs; it is thought that cooperating with institutions that will provide contribution to the solution of economic problems of schools will help the school life.

Local administrations are among the institutions which the schools can cooperate with, and from which they can get support for providing their educational services. It is known that local administrations take responsibility for providing more contribution with each passing day. While the investment services such as construction, maintenance and repair of the schools affiliated to the Ministry of National Education are carried out by provincial special administrations within the scope of the Provincial Administration Law no. 5542, Provincial Special Administration Law no. 5302, and Primary Education and Training Law no. 222; with the removal of the provincial special administrations in the provinces in metropolitan status, investment expenditures in these provinces are maintained by the Directorate of Investment Monitoring and Coordination Unit in governorships. In these laws, it is stated that some requirements of the schools will be met directly by local administrations. Local administrations with responsibilities to the educational institutions in legal arrangements are expected to support the schools. However, it is thought that the cooperation among the institutions has not improved due to many different reasons today. Both the school administrators and the local administrations must take important steps in increasing this cooperation. In the study conducted by Akyıldız (2000), it is stated that the provincial mayors are willing to make a contribution to the subject and that they can help reduce the burden of the Ministry of National Education central organization if they are empowered.

Conducting studies on the subject is necessary to increase the cooperation of both the school principals and the local government administrators. In this research, it is aimed to find out whether being in cooperation with local administrations of the primary schools affects the solution of economic problems of the school, and if so, what kind of contribution it has.

The qualitative survey design/model was used in the research, and the research is in accordance with the phenomenological design in the qualitative research designs. Interview technique was used in the collection of data. The interview technique was chosen because that it provides to get depth information and to keep the answer rate of questions high (Karasar, 2014). The study group subject to the research is determined as the primary school principals who can give information in a willing manner to understand the study problem and the central phenomenon of the study (Creswell, 2016). The study group was limited to 20 primary school principals, considering their different characteristics. 5 of the primary school principals in the study group were female, and 15 were male. The research was limited to Ankara province, since the researcher is in Ankara. 2 of the primary school principals in the study group are in Etimesgut, 2 in Gölbaşı, 3 in Mamak, 3 in Altındağ, 3 in Yenimahalle, and 7 in Çankaya. The collection of data was carried out through a semi-structured interview form created by the researcher. Descriptive analysis and content analysis were performed in the analysis of data.

As a result of the research, 18 of the primary school principals interviewed with stated that they had problems economically in their schools. While the school principals stated that the problems they have in their schools are on the subjects of maintenance and repair, auxiliary personnel, material supply, activity practices, and academic activities; they pointed out that the causes of these problems were due to resource problem of the school, lack of a school budget, legal regulations, and lack of the parent participation and the institutional support.

When the findings obtained from the research are examined, it is seen that the schools cooperate with the provincial directorate of national education, the district directorate of national education, the local administrations, the parent-teacher association, some foundations and philanthropists in solving their economic problems. This cooperation with the institutions is mostly on the subjects of material supply, auxiliary personnel, and maintenance and repair. All of the school principals interviewed within the scope of the research stated that they cooperate with the local administrations. The school principals stated that they cooperate with local administrations on garden and playgrounds, cleaning, and maintenance and repair, and they demanded the increase of this support. They stated that in particular they need local administrations to provide more support for transportation.

As a result of the research, it is concluded that the primary schools are in cooperation with the local administrations; however this cooperation is not completely helpful in solving economic problems of the school. In addition, either local administrations or other institutions that the schools cooperate with can only support the schools in certain expenditure items. This situation can only help to solve the limited problem, or not at all. In this context, it may be suggested to make legal regulations for the schools to increase their cooperation with local administrations and to allocate a separate budget for the schools to solve their own economic problems.